

Špačková, Stanislava

K aktualizaci pravidel praktické transkripce z češtiny do ruštiny

Opera Slavica. 2017, vol. 27, iss. 4, pp. 53-60

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137411>

Access Date: 10. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

K aktualizaci pravidel praktické transkripce z češtiny do ruštiny

Stanislava Špačková

(Brno, Česká republika)

Jak jsem již upozorňovala v některých svých dřívějších pracích¹, problematika praktické transkripce z češtiny do ruštiny stále není uspokojivě vyřešena. Problém tkví v tom, že způsob přepisu některých českých písmen do ruštiny, navrhovaný v transkripčních tabulkách, je nejednotný a někdy nevhodný, a tudíž se u nich nevžil jednoznačný přepis (nejproblematictější je způsob přepisu českého *y*, *l* a sufixů ženských i mužských příjmení, podrobněji viz zmíněné články). Z toho důvodu jsem naznačila, že tabulka praktické transkripce z češtiny do ruštiny vyžaduje provedení některých změn. Nebudu zde z důvodu úspory místa opakovat všechny navrhované změny a jejich odůvodnění (tyto návrhy je možné v souhrnné podobě nalézt ve výše zmíněných zdrojích), budu se věnovat pouze nejnovějším návrhům, které vyplynuly z diskuse s rusisty a jinými odborníky na toto téma (v závěru práce především s Dmitrijem Ivanovičem Jermolovičem a Jiřím Gazdou). Onomastik a překladatel Dmitrij Ivanovič Jermolovič se ve svých pracích zabývá mimo jiné přenosem vlastních jmen a v jeho monografii *Имена собственные: теория и практика межъязыковой передачи*² jsou ve formě přílohy uvedeny tabulky s pravidly praktické transkripce z většiny evropských jazyků včetně češtiny do ruštiny. Existuje sice větší množství tabulek česko-ruské transkripce³, Jermolovičova tabulka je dnes však tou nejužívanější a je proto uvedena i v článku *Чешско-русская транскрипция* v internetové encyklopedii Wikipedia⁴.

- 1 Např. ŠPAČKOVÁ, S.: *Problematičnyje aspekty češko-russkoj transkripcii sobstvennyh imen*. Novaja rusistika 2015, č. 2, s. 53–63, nebo ŠPAČKOVÁ, S.: *Rusko-česká textová a jazyková ekvivalence propriálního lexika*. Brno, 2016. Disertační práce. Masarykova univerzita. Viz https://is.muni.cz/auth/th/180135/ff_d/.
- 2 JERMOLOVIČ, D. I.: *Imena sobstvennyje: teorija i praktika mežjazykovoj peredači*. Moskva: R. Valent, 2005.
- 3 Srov. LIDIN, A. A.: *Inostrannyje familii i ličnyje imena. Praktika transkripcii na russkij jazyk. Spravočnik*. Moskva: Tolmač, 2006 nebo GILJAREVSKIJ, R. S., STAROSTIN, B. A.: *Inostrannyje imena i nazvanija v russkom tekste. Spravočnik*. Moskva: Meždunarodnyje otnošeníja, 1969.
- 4 *Češko-russkaja praktičeskaja transkripcija*. <http://ru.wikipedia.org/?oldid=80815394>. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

V roce 2016 se D.I. Jermolovič rozhodl vydat aktualizovanou přílohu k výše zmíněné práci jako samostatnou příručku⁵, přičemž v tabulce přepisu z češtiny do ruštiny se rozhodl vzít v potaz některé naše návrhy na změny, které by měly vést ke konzistentnějšímu, snazšímu a v neposlední řadě bezchybnějšímu užívání transkripčních pravidel a přenosu vlastních jmen (dále VJ). Protože nová tabulka je výsledkem rozsáhlé diskuse a protože ani nyní bohužel není její stav z nejruznějších důvodů dokonalý, chtěla bych v tomto příspěvku okomentovat či zdůvodnit zavedení či případné nezavedení některých změn.

Na úvod je důležité připomenout rozdíl mezi fonetickou a praktickou transkripcí, což je zásadní východisko pro stanovení a správné užívání jakékoli transkripční tabulky.

Protože mluvená podoba slova se v jazykovědě obvykle považuje za primární, zatímco psaná za sekundární, vznikala většina transkripčních pravidel s cílem zajistit co nejvyšší míru shody s mluvenou podobou výchozího slova. Tento postulát je logický už z toho důvodu, že pro zprostředkování psané podoby slova je určena jiná metoda – transliterace. Na druhou stranu, vědecko-technická revoluce způsobila, že většina komunikátů je v dnešní době realizována častěji v psané, nikoli mluvené formě. Výlučné zaměření transkripce na fonetickou podobu výrazu proto začalo být na obtíž, zvláště z toho důvodu, že v jazycích, kde se výslovnost výrazně liší od grafické podoby (např. angličtina), způsoboval čistě fonetický přepis nemožnost zpětné rekonstrukce transkribovaného výrazu. Z toho důvodu vznikla tzv. praktická transkripce, která se od vědecké nebo taky technické transkripce liší tím, že v zájmu snazší identifikace výchozího slova využívá některé prvky transliterace (v angličtině např. přepis písmen, která vytvořila neznělé šva, viz *nature* > *нейчур* nebo zachování nevyslovovaného koncového -g v přepisu slov jako *Redding* > *Реддинг*). Výslovnost českých slov se od jejich grafické podoby tolik jako v angličtině neliší, což je však paradoxně nevýhoda, neboť lingvisté potřebu zavedení praktické transkripce pro přepis z češtiny do ruštiny opomíjejí a doposud užívané tabulky přepisu stanovují na některých místech takový způsob fonetického přepisu, který se v praxi ukázal jako nefunkční (jak bude uvedeno níže, velký problém způsobuje například fakt, že čeština používá dva grafémy *i*, *y* pro jeden foném [i]).

Nyní již k jednotlivým změnám, kterých dostala nová tabulka pravidel praktické transkripce z češtiny do ruštiny.

1. Koncovka -á v ženských příjmeních zakončených na -ská, -cká se nově doporučuje převádět pomocí ruské koncovky -ая (tedy adaptovat na ruský morfologický systém), aby došlo ke sjednocení s mužskými jmény zakončenými na -ský, -cký, která se přepisují poruštěnými sufixy -скии, -цкии již i podle původních pravidel.

5 JERMOLOVIČ, D. I.: *Pravila praktičeskoj transkripcii imen i nazvanij s 29 jazыkov na russkij i s russkogo na anglijskij*. Moskva: Auditorija, 2016, s. 86–90.

V tomto případě jsem sice navrhovala spíše opačný postup (sjednotit všechna jména tak, aby se i u mužských příjmení používaly neporušené krátké sufixy), ale D. I. Jermolovič se nakonec přiklonil k variantě adaptační, neboť takový způsob přepisu je již zažitý i při přepisu z ostatních slovanských jazyků (polština, srbština, chorvatština).

2. Proběhla také debata ohledně přepisu písmene *e* vyskytujícího se po *d*, *t*, *n*, neboť tato spojení dají ve výslovnosti (a při zpětném přepisu) měkčenou souhlásku *d'*, *t'*, *n'*, (*Teplice* > *Теплице* > *Тѣплице*). Vznikla tedy otázka, neměla-li by se tato spojení přepisovat s obráceným *э*, tedy *дэ*, *тэ*, *нэ* (**Тэплице*). Od tohoto řešení jsme nakonec upustili z toho důvodu, že ruští mluvčí jsou zvyklí vyslovovat taková spojení v cizích slovech i jménech tvrdě: *детектив*, *степлер*, *бизнесмен* se vyslovuje [дэтэктив, стэплер, бизнэсмэн], stejně tak *Нелли* [нэлли], *Теодор* [тэо-], *Зденек* [здэнэк], *Стелла* [стэлла], *Белла* [бэлла] a další.

Z toho důvodu jsme se rozhodli, že není potřeba zavádět pro ruštinu tak netypická spojení s obráceným *э*, před tabulku byla pouze připojena následující poznámka: *Русские согласные д, н, т, соответствующие чешским твёрдым, перед е не смягчаются; так, Теплице следует произносить [тэплице]*.⁶

3. Do nové tabulky byly zahrnuty i některé výjimky, které je sice možné najít ve specializovaných příručkách⁷, obvyklý uživatel transkripční tabulky, který se problému nevěnuje na akademické úrovni, se k nim však nedostane. Tabulka proto obsahuje např. poznámku, že koncovka *-í* se v koncovkách názvů zeměpisných a etnografických regionů přepisuje jako *-ье* (*Pošumaví* > *Пошумавье*). Možná by bylo vhodné zahrnout do tabulky ještě více podobných poznámek, jako např. psaní spojovníku v toponymech či specifika přepisu předložek ve složených názvech.
4. Určité změny naznal přepis spojení *ia*, *ie*, *iu*, která předchozí tabulka navrhovala přepisovat pouze jako *ья*, *ье*, *ью*. Takový přepis sice možný je, ale pouze pro slovenštinu, v českém jazyce je nefunkční. Pro češtinu by se dalo uvažovat o fonetickém přepisu *ia* > *ия*, *ie* > *ие*, *iu* > *ию*, z výše uvedených důvodů výhodnosti praktické transkripce je však vhodnější transliterační přístup, pro češtinu jsme proto stanovili následující způsoby přepisu:
- *ia* > *иа* (*Диана*), v koncovkách ženských jmen je možné i *-ия* (*Julie* > *Юлия*);
 - *ie* > *ие* (*Габриела*), v koncovkách ženských jmen však také *-ия* (*Marie* > *Мария*), ve jménech s německým původem *u* (*Biedermann* > *Бидерман*);

6 Tamtéž, s. 86.

7 Např. MEL'NIKOV, Je. I.: *Zametky o morfologii i pravopisanii češskich sobstvennyh imen v russkoj peredače*. In: BARCHUDAROV, S. G. (red.): *Toponomastika i transkripcija*. Moskva: Nauka, 1964, s. 131–145 nebo SUPERANSKAJA, A. V.: *Imena sobstvennyje v čužoj jazykovoj srede*. In: BARCHUDAROV, S. G. (red.): *Toponomastika i transkripcija*. Moskva: Nauka, 1964, s. 163–173.

- *io* > *uo* (*Violeta* > *Виолета*);
 - *iu* > *uy* (*Julius* > *Юлиус*).
5. Diskutovalo se také o přepisu spojení *ja, je, jo, ju* po souhláscce, neboť jejich přepis pomocí *бя, ве, вѣ, вю* není technicky přesný (měkký znak zde vystupuje jako znak rozdělovací, což je mírně zavádějící, protože změkčuje předchozí konsonant, srov.: *Benjamín* > *Беньямин* > *Ве́нѣямин*). Mohlo by proto být logické přepisovat tato spojení pomocí **бя, *ве, *вю* (**Беньямин*), aby k nežádoucímu změkčování nedocházelo. Takové řešení jsme však nakonec zavrhli, neboť měkký znak je v ruské transkripční tradici (nikoli v jazyce jako takovém) chápán právě jako znak dělicí. Cituji slova D. I. Jermoloviče ze soukromé diskuse: «Чисто теоретически в этом есть резон. Но на практике твёрдый знак для подобных случаев используется только для практической транскрипции с японского языка. Так уж сложилось, что роль разделительного в русской ПТ иностранных слов взял на себя мягкий знак. Это действует для всех европейских языков — французского (Амьен, Пьер), английского (Теннел, Сьюард, Беньян), скандинавских и др. Все понимают (или инстинктивно ощущают), что мягкий знак здесь выполняет чисто разделительную роль, а не функцию смягчения, и используется только для того, чтобы не писать йа, йе и т. п. в середине слова. Произношение согласной перед ь может быть (и во многих случаях является) твёрдым. Прямой оппозиции твёрдый–мягкий согласный перед йотированным гласным в русском языке не существует (на практике невозможно привести два слова, где их разграничение имело бы смыслоразличительную функцию, т. е. нет пар типа *подъём*–**подьём*).»⁸
- Od tohoto řešení jsme proto nakonec upustili.
6. Problematický je také přepis spojení *ji-* na začátku slova, neboť ruští mluvčí jej často (zvláště ve jméně *Jiří*) přepisují jako *И-*, nikoli jako *Йи-* (*Иржи, Иржина*). Takový způsob přepisu je způsoben tím, že ruskému rodilému mluvčímu může výslovnost hláskového spojení [ji-] způsobovat potíže (zvláště na začátku slova). Protože se však v jiných jménech ani v toponymech tento způsob přepisu neprosadil (*Jiráek* > *Йирак, Zajíc* > *Зайуц, Jindřichův Hradec* > *Йиндржихув-Градец*), rozhodli jsme se jméno jako výjimku neuvádět a tuto možnost zahrnout do tabulky pouze jako přípustné varianty, např. pro účely umělecké literatury (*Jiří* > *Йиржи, Иржи; Jiřina* > *Йиржина, Иржина*).
7. Přepis písmene *l* (vedle písmene *y*, viz níže), je jedna z nejdiskutovanějších otázek. Podstata problému tkví v tom, že čeština disponuje pouze jedním (středním) fonémem [l], zatímco ruština dvěma, a to tvrdým [l] a měkkým [lʲ]. České [l] se vyslovuje vždy stejně, tedy nezávisle na pozici ve slově (netvoří alofony v pozici

8 Ze soukromé korespondence s D. I. Jermolovičem, citováno se souhlasem autora.

před nebo po samohlásce či na konci slova), stejně tak výslovnost ruského [l] i [l'] je na okolních hláskách nezávislá. Názory na to, kdy by se *l* mělo přepisovat s měkkým znakem a kdy ne, jsou proto rozrůzněné a setkáváme se zde s asi nejvyšším počtem dubletních tvarů (*Телч, Тельч, Телчь, Тельчь; Пльзень, Плзень; Влтава, Влтава*), což je zapříčiněno tím, že pravidla, která byla pro přepis písmene *l* prozatím vytvořena, si buď odporují, nebo neodpovídají české ani ruské výslovnosti. Dosavadní nejpoužívanější pravidlo zní přepisovat *l* jako *ль* tehdy, když se nachází na konci slova nebo v pozici před souhláskou. Jako *л* se pak přepisuje v pozici před samohláskou. Jeho důsledné dodržování by však vedlo k nelogickým výsledkům, kdy by se propria jako *Karel* či *Nezval* musela přepisovat s měkkým znakem na konci: **Карель, *Незваль*, což neodpovídá ruské ani české výslovnosti, a samozřejmě ani zažité praxi.

Jak vyplynulo z provedeného výzkumu (více o tomto výzkumu viz výše zmiňovaná disertační práce, s. 41–45), užití tvrdého či měkkého [l] v ruském jazyce nezáleží tolik na jeho pozici ve slově ani interakci s okolními hláskami, jako spíše na historickém vývoji slova. Z toho důvodu se výše uvedené pravidlo (přepisovat *l* jako *ль* tehdy, když se nachází na konci slova nebo v pozici před souhláskou) jeví jako zbytečné a neopodstatněné, náprava je však v tuto chvíli již velmi složitá, neboť zavedení jakéhokoli nového pravidla (z našeho pohledu by se jevílo jako nejlogičtější přepisovat všechna česká *l* ruským tvrdým *л*) postaví „mimo normu“ ustálené tradiční názvy a jména jako *Альберт, Пльзень, Ольдржих*, která si již ruští mluvčí zvykli přepisovat s měkkým znakem. Opačným postupem (zavedení pravidla přepisovat vždy *l* jako *ль* před souhláskou) však postaví mimo normu jiné tradiční názvy (*Карлштейн, Влтава, Молдава*). Kvantitativní analýza počtu českých i cizích VJ, která se tradičním způsobem přepisují s *л* nebo s *ль* ukázala, že obě varianty mají přibližně stejné zastoupení (např. *Албания, Алтай, Алжир, Балхаш, Балтика, Балтимор, Болгария, Влтава, Калгари, Карлштейн, Молдава, Далмация, Гибралтар, Ялта × Альберт, Альберта, Альпы, Бельгия, Бельмопан, Бенгальский залив, Ольдржих, Пльзень, Эльбрус, Фульда*.)

Z těchto důvodů, a také proto, že ani z hlediska výslovnosti není přepis *l > ль* opodstatněný, jsme se rozhodli pravidlo upravit následovně:

- základní varianta přepisu písmene *l* je *л*;
 - přepis s měkkým znakem je možný jen jako přípustná varianta v některých ustálených slovech před souhláskou (*Альберт, Пльзень, Ольдржих*), zvláště pokud jsou to jména německého původu.
8. V dřívější tabulce se spojení *-qu-* doporučovalo přepisovat jako *-кy-*, což považujeme za chybu, a stanovili jsme proto nový přepis pomocí *-кв-* (*Quido > Квидо*).
 9. Rozšířili jsme možnost přepisu písmene *t* o spojení *th > т* v cizích VJ (*Mathesius > Матесуис, Thůnová > Тунова*).

10. Podobně kontroverzní jako přepis písmene *l* je přepis písmene *ypsilon*. Jak jsme uvedli na začátku, problém je v tom, že čeština má pro jeden foném [i] dva grafémy *i/y*, což pro účely fonetické transkripce znamená jednoznačný přepis *i/y > u*. Protože však výsledky fonetické transkripce nevyhovují požadavkům praktické transkripce, začali si sami uživatelé transkripčních pravidel toto pravidlo měnit a v určitých případech se ustálila možnost přepisu *y > ъ* (např. v etymologicky příbuzných slovech, v koncovkách toponym majících formu plurálu apod., více k problematice viz disertační práce s. 39–41). Takové „svévolné“ výjimky jsou problematické, neboť způsobují vznik dublet (někteří uživatelé se jimi řídí, jiní ne).

Bylo by proto zdánlivě nejjednodušší zavést pravidlo nové, a to, v souladu s možnostmi praktické transkripce všechna česká *y/ý* přepisovat ruským *ъ*. Jak však ukážeme níže, není to vždy možné a je proto nutné pravidlo modifikovat:

- První problém tkví v tom, že pravopis transkribovaných slov se řídí pravidly přijímajícího jazyka, přičemž ruská ortografická pravidla neumožňují psát *ъ* po písmenech *з, к, х, ц*⁹ (a také *ч, ш*, ale taková spojení se v češtině nevyskytují). Z toho důvodu by příliš „radikální“ pravidlo (přepis všech *y* pomocí *ъ*) mohlo způsobit spíše větší počet problémů a výjimek, neboť uživatelům nové tabulky by se některá spojení mohla zdát nepřijatelná. Existují sice případy, kdy se odchylky od ruské pravopisné normy vžily, neboť je například možné, aby v ruských slovech přepsaných z němčiny samohlásky *ë, ю, я* následovaly po *ж, ш, ч, ц* (*Zürich > Цюрих*), stejně tak *э* ve slovech transkribovaných z angličtiny může stát po souhlásce (*Hotac > Хотэж, Langley > Лэнгли*), přenos z češtiny do ruštiny však v tomto případě komplikuje fakt, že se jedná o blízké příbuzné slovanské jazyky a mluvčí tuto jejich blízkost pociťují. Z toho důvodu při přenosu podvědomě aplikují pravidla platná v rodném jazyce. Kromě toho, spojení *гы, кы* u ruského mluvčího evokuje pocit přepisu z tureckých jazyků (např. *Кызылкум*). Takový přepis by také byl nepřijatelný v koncovkách mužských příjmení (např. jméno *Dobrovský* by nemohlo mít podobu **Добровскы*), což je varianta nevhodná nejen z fonetických, ale i morfologicko-etymologických důvodů. Ypsilon se proto po *g, k, ch, c* bude ve všech převedených slovech přepisovat jako *и* (*Суріан > Цуріан, Суріл > Цуріл, Нуасінт > Гуацінт, Нунек > Гунек, Я́хчут > Яхум*).
- Dále v koncovkách derivátů křestních jmen (především u deminutiv) bude *y* také *и* (*Бету > Бети, Анди > Анди*).
- Ypsilon se bude dále jako *и* přepisovat ve všech křestních jménech neslovanského původu (*Матя́ш > Матиаш, Кри́стіна > Кристина, Матя́лда > Матильда*). Toto

9 «По поводу буквы ц: в русской орфографии сочетание цы считается некорректным, оно оставлено нормами лишь в 4 существительных, а также в окончаниях прилагательных; но в нём и нет нужды, т. к. Ц читается твёрдо во всех позициях, и фонетически ци = цы.» Ze soukromé diskuse s D. I. Jermolovičem, citováno se souhlasem autora.

pravidlo však osobně nepovažuji za příliš zdařilé, neboť do tabulky opět vnáší nejednoznačnost, čemuž se nová tabulka měla vyhnout. Ne vždy je totiž možné stanovit, nakolik mluvčí považuje jméno za cizí či zdomácnělé (prakticky všechna jména mají původ v jiném jazyce) a např. u jmen jako *Matyáš*, *Matylđa*, *Klotylđa* není stanovení jejich „českosti“ či „cizosti“ na první pohled možné (jméno *Matyáš* nacházíme v textech na ruském internetu přibližně ve stejném počtu případů přepsáno jako *Матиаиш* и *Матыиаиш*, stejně tak *Matylđa* i *Klotylđa* přepíše český mluvčí bez problému jako *Матылда*, *Клотылда*, zatímco ruský mluvčí bude trvat na variantě *Матил(ь)да*, *Клотил(ь)да*). Nezbytnost zavedení tohoto pravidla komentuje D. I. Jermolovič takto: «Личные имена я выделил в отдельную группу тоже для того, чтобы смягчить радикальность нововведения и сохранить некоторую преемственность: всё-таки *Матиаиш*, *Кристина*, *Сил(ь)ва* звучат привычно и благозвучно, а *Матыиаиш*, *Сылва* и *Кристины* — диковато.»¹⁰

- Mužská příjmení, končící na *-cký*, *-ský*, se budou přepisovat poruštěně pomocí sufixu *-цкий*, *-ский* (*Skalický* > *Скалицкий*, *Kozuský* > *Козуский*).
- Upsilon před souhláskou se bude v cizích VJ přepisovat pomocí *й* (*Heyrovský* > *Гейровский*).
- A konečně ve všech ostatních případech se *y* bude přepisovat jako *ы* (*Rybak*, *Лыса-над-Лабем*, *Подобрады*, *Важны*, *Горымир*, *Крышпин*, *Кршесомысл*, *Незамысл*, *Пршемысл*, *Пршибыслав*, *Спытигнев*, *Збынек*, *Збышек*, *Горымира*, *Карловы-Вары*), což je přepis, který se doposud mnohdy používal, ale někteří teoretici takový přepis výslovně nedoporučovali (srov. např. A. A. Lidin¹¹: «Не рекомендуется использование традиционных передач: Ст + у → ы: Мылбек → Мысльбек, Рыбак → Рыбак, Тырлова → Тырлова и Ст + ý → ы, ый: Штитны → Штитны, Вážпý → Важны»).

Nyní nezbyvá než vyjádřit naději, že se účastníci jazykové komunikace s novými pravidly sžijí a přepis českých VJ do ruštiny bude konzistentnější a bezchybnější.

Literatura:

Češko-russkaja praktičeskaja transkripcija. <http://ru.wikipedia.org/?oldid=80815394>. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

GILJAREVSKIJ, R. S., STAROSTIN, B. A.: *Inostrannyje imena i nazvanija v russkom tekste. Spravočnik*. Moskva: Meždunarodnyje otnošenija, 1969.

10 Ze soukromé korespondence s D. I. Jermolovičem, citováno se souhlasem autora.

11 LIDIN, A. A.: *Inostrannyje familii i ličnyje imena. Praktika transkripcii na russkij jazyk. Spravočnik*. Moskva: Tolmač, 2006, s. 432.

- JERMOLOVIČ, D. I.: *Imena sobstvennyje: teorija i praktika mežjazykovej peredači*. Moskva: R. Valent, 2005.
- JERMOLOVIČ, D. I.: *Pravila praktičeskoj transkripcii imen i nazvanij s 29 jazykov na ruskij i s ruskogo na anglijskij*. Moskva: Auditorija, 2016, s. 86–90.
- LIDIN, A. A.: *Inostrannyje familii i ličnyje imena. Praktika transkripcii na ruskij jazyk. Spravočnik*. Moskva: Tolmač, 2006.
- MEL'NIKOV, Je. I.: *Zametky o morfologii i pravopisanii češskich sobstvennych imen v ruskoj peredače*. In: BARCHUDAROV, S. G. (red.): *Toponomastika i transkripcija*. Moskva: Nauka, 1964, s. 131–145.
- SUPERANSKAJA, A. V.: *Imena sobstvennyje v čužoj jazykovej srede*. In: BARCHUDAROV, S. G. (red.): *Toponomastika i transkripcija*. Moskva: Nauka, 1964, s. 163–173.
- ŠPAČKOVÁ, S.: *Problematičnyje aspekty češko-ruskoj transkripcii sobstvennych imen*. *Novaja rusistika* 2015, č. 2, s. 53–63. ISSN 2336-4564.
- ŠPAČKOVÁ, S.: *Rusko-česká textová a jazyková ekvivalence propriálního lexika*. Brno, 2016. Disertační práce. Masarykova univerzita. Viz https://is.muni.cz/auth/th/180135/ff_d/.

O autorovi

Stanislava Špačková, Masaryk University,
Faculty of Arts, Department of Slavonic Studies,
Brno, Czech Republic, Stanislava.Spackova@mail.muni.cz